

Landbrug midt i byen

Af Trine Balskilde Stoltenborg,
Videncentret for Landbrug

Urban farming er vokset frem i Danmark og fører til mere nytænkning i fødevarerproduktionen og til bedre nærmiljø og natur for byboerne.

Byerne har fået øjnene op for landbrugets lyksaligheder, og derfor er fødevarerproduktionen mellem blokke og oppe på tage støt stigende. I udlandet har det længe været en del af bybilledet og kaldes fx for urban agriculture eller urban farming.

Fødevarerproduktion med mange ansigter

Urban farming har altid eksisteret i ulandenes storbyer for at supplere befolkningens spinkle fødevarergrundlag. I de vestlige lande er der som udgangspunkt andre årsager til, at beboere i byerne har deres egen fødevarerproduktion. I lande som Canada, Sverige og England, hvor der er en

lang tradition for, at grøntsager dyrkes og dyr opdrættes i byernes grønne områder, anvendes urban farming således blandt andet som løftestang for:

- Fødevarerforståelse
- Beskæftigelse og bæredygtighed
- Fællesskab og forskellighed
- Sundhed og livskvalitet
- Samarbejde og social ansvarlighed
- Bydelsudvikling

Styrken ved urban farming er netop, at det kan tilpasses i størrelse, indhold og organiseres alt afhængig af omgivelserne, og hvad man ønsker at opnå med fødevarerproduktionen.

Vi er bymennesker

Bylandbruget er fortsat et relativt nyt fænomen i Danmark, men det knopskyder med gode initiativer i adskillige byer, blandt andet støttet af puljen De grønne ildsjæle. Konceptet passer godt til danskerne og den tid, vi lever i. Vi ønsker velvære, men samtidig er der også en bevidsthed om, at

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

»Bybørn skal lære, at det naturlige ikke er det, der sker inde i en computer, men det der sker ude i jorden og naturen.«

presset på vores ressourcer og miljøet øges, og at det stiller store krav til forsyning af alt fra energi til vand og naturligvis mad. Mere end halvdelen af jordens befolkning lever i byer, og inden 2050 vil det være seks af klodens ni milliarder mennesker. Det stiller nye krav til dyrkningsmetoderne og stederne. Bybefolkningen er bevidst om, hvad de putter i munden, og det må gerne være økologisk.

Under den økonomiske krise i Europa er urban farming i Portugal vundet stærkt frem »

— dvs. især af nød. De fleste steder i Danmark er det dog stadig mest for glæde, sundhed og fællesskab byernes dyrkes. Men tager du Gellerupparken i Aarhus, er der imidlertid også mange, der lever med en presset økonomi. Så i det tilfælde er der også tale om et økonomisk incitament til den bymæssige fødevarerproduktion.

Fødevarerforståelsen tilbage til danskerne

Der er et vigtigt oplysende element i arbejdet med urban farming. Byboerne skal få en idé om, hvad det kræver at producere fødevarer, og samtidig opleve glæden ved landbruget. Bybørn skal lære, at det naturlige ikke er det, der sker inde i en computer, men det der sker ude i jorden og naturen. De skal lære at gulerødder gror i jorden og ikke i supermarkedet, samt at det ikke er naturligt, at vi i Danmark spiser jordbær i december. Håbet er, at det kan øge interessen omkring den hjemlige fødevarerproduktion. Udbredelse af kendskabet til og forståelsen overfor landbrug, øger det velviljen overfor primærproducenterne, såvel som chancerne for at kunne hverve landmænd i fremtiden stiger.

Urban Gellerup Farming

Helt konkret er Videncentret for Landbrug involveret i at udvikle og forankre urbant landbrug i Gellerupparken, som en af

driverne i ændringen af bydelen. Her ses urban farming blandt andet som en vej til innovativ fødevarerproduktion, forbedring af natur, miljø og byrum, udvikling af turisme samt re-branding af både by og land(brug).

Videncentret har arrangeret, at der allerede har været internationale eksperter ude i området og høre om projektet. Gellerupparken har potentialet til at mønstre Danmarks største urbane landbrug. I samarbejde med beboerne er der for Urban Gellerup Farming der opsat seks mål:

1. Gøre Aarhus V til et Grønt Spiseligt Vækstområde
2. Fremme alternativ produktudvikling af fødevarer, som samtidig åbner dørene for særlige afsætningsmuligheder
3. Bidrage til husholdningen og dermed hæve levestandarden for de mange, som lever under fattigdomsgrænsen i Gellerupparken og Tøveshøj
4. Styrke sundhed og trivsel
5. Dyrke en platform for arbejdskraft til det traditionelle landbrug og øvrige dele af fødevarersektoren
6. Styrke såvel dansk landbrugs som Gellerups image

Videncentret har bearbejdet en del af den faglige ekspertviden i faktaark, der relaterer fødevarerproduktionen til byens

særlige omstændigheder og spillet det ind i byrums konkurrencen for bydelen. Nu er det bare at vente til konkurrencen slutter, og det afgøres i april, hvordan bydelen skal udvikles. Urban farming er naturligvis kun spillet ind som ét element blandt mange i bydelsudviklingen, men måske økologiske får og geder kan klappes mens økologiske grøntsager gror mellem blokke, bold- og skaterbaner.

FAKTA

Forfatteren bag artiklen, Trine Balskilde Stoltenborg, erhvervsph.d., har inden for urban farming udviklet, sammentænkt og perspektiveret landbrugsproduktionen i forhold til byen. I det hele taget arbejder hun på at gentænke og finde løsninger på tværs. Hun kan kontaktes på 41 59 34 45 for sparring.

En beboer i Gellerupparken passer sin lille have, der ligger i området "Grønært" imellem boligblokkene. Her har syv familier lige nu en lille have, hvor de kan dyrke grøntsager eller krydderier. FOTO: MILLE MARIE CHRISTENSEN, LANDBRUG & FØDEVARER